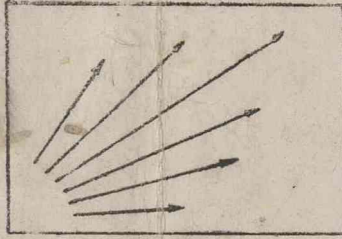

ORDU

Ordu Vilâyeti Halkevi Dergisi

İÇİNDEKİLER

Millî Şeref	Doğan Köymen
Mohaç	Halit Yalçın
Mohaç Türküsü	Yahya Kemal
Öğütlerim	Mustafa Şekip
Bir Dâvâ	Abdullah Keşfi Aksakoğlu
Bir saz şairi Âşık Muhibbî ile başbaşa	M. S. K.
Havzanlı'dan	Murat Sükûti Karaca
Danışinent Oğulları	Mustafa Turna
Boztepe	Cem Havzanlı
İmtihan Meselesi	Halil Gürpınar
İtrî	Yahya Kemal
Yeşil gübre	Ziya Ekinci
Evimiz çalışmaları	* * *

Dil - Edebiyat şubesi:

Millî Ekonomi ve Artırma haftası zarfında hoparlörlerle muhtelif konferanslar verilmiş, Vatan şâiri Namık Kemâl'in doğumunun 104 üncü dönüm yılı münasebetiyle bir gece hazırlanmış, Türk Tarihinde büyük bir değer olan Birinci İcönü Zaferinin 24 üncü dönümyılı münasebetiyle hoparlörle muhtelif konferanslar verilmiş ve bu mevzua ait şiirler okunmuştur.

Evimiz salonunda da bir sporcular gecesi ve bir de okullular günü yapılmış, bu vesile ile Beyaz Zehir ve Kötü İtiyalar mevzuu üzerinde iki konferans verilmiş ve hazır bulunarlara ikişer perdelik Kültür filmi gösterilmiştir. Mecmuamızın neşri bu şubemizin faaliyetleri arasındadır.

Güzel sanatlar şubesi:

Yardımsevenler menfaatine verilen danslı çay ve baloda vazife almıştır.

Temsil şubesi:

Bu şubemiz, sinemanın fikri terbiyedeki rolünü gözönüne alarak bundan faydalanmış, halkımıza parasız terbiyevî filmler göstermiş, diğer taraftan davet üzerine Samsuna giderek temsiller vermiştir.

Sinema

Evimizin sosyal yardım şubesi için bir gelir kaynağı hazırlamak ve memleketin en büyük bir ihtiyacını karşılamak düşüncesiyle getirilen 13,500 lira kıymetindeki sinema makinesi Evimiz salonuna konulmuş ve Başkan Yekta Karamustafa'nın (Sinemanın fikri terbiyedeki rolü) mevzuu üzerindeki bir konuşması ile 6. 2. 1945 tarihinde halka açılmıştır.

Yeni Halkodalarımız

Partimizin programında ön plânda yer almış olan (millî kültürün yükseltilmesi) ni temin maksadile, şimdiye kadar açılmış olan Halkevleri ve odalarına, bugün vilâyetimiz dahilinde yirmi Halkodası daha katılmış bulunuyor. Yeni açılan bu kültür ocaklarının isimlerini aşağıda veriyoruz:

Anaç, Bayramlı, Bolaman, Fartıl, Gebeme, Haliluşağı, Kabadüz, Karakuş, Kumru, Kutluca, Kuz, Mahinudiye, Parçlı, Saray, Tekkiraz, Teyneli, Ulubey, Uzunisa, Yalıköy, Yavadı...

Sosyal yardım şubesi:

Bu şubemiz bu devre içinde 3200 liralık bir yardım yapmıştır. 67 fakir talebeye elbise ve ayakkabı yaptırılması, veremli bir vatandaşın bakımı, lisede fakir bir talebenin okutulması, kalabalık fakir bir ailenin yardımına koşulması, fakir yurttaşların muayene ettirilerek ilaçlarının temini, nakdî yardımlar bu şubemizin faaliyetleri arasındadır.

Spor şubesi:

Ünye ve Fatsa sporcuları ile maçlar tertibine muvaffak olan bu şubemiz, sporun bedenî faideleri kadar birlik ve beraberliğin temininde de ne kadar büyük bir rol oynadığını faaliyetleri ile göstermiştir.

Kurslar şubesi:

Bu şubemiz de hariçten ortaokul mezu niyet imtihanlarına girmek isteyen vatandaşlara faydalı olabilmek için mevcut kurslardan başka birer de matematik, fizik, ve kimya kursları açmağa muvaffak olmuştur.

Diğer şubeler:

Kütüphane ve köycülük şubelerimiz de kendi mevzuları üzerinde başarılı çalışmalarına devam etmişlerdir.

Ordu Vilâyeti Halkevi Dergisidir.

KONUŞMA:

Millî Şeref

Yazan:
Doğan Köymen

Eğer, bir milletin istiklâl ruhu, onu ayakta tutmağa muktedir ise, tarih bilmiş her millet ona hürmet edecektir.

Eğer bir millet kendi mevcudiyetini saran köklü ve insalığa ışık tutan sıcak bir idealin sahibi ise, ülküsüne toz kondurmayacak, idealini söndürmek, soğutmak istiyen her teşebbüsü kıracaktır.

Eğer, bir millet hayatına ve millî varlığına kasteden tecavüzleri, hiyanetleri...Kendi gücü ile yenip parçalamışsa, onun bu millî kudreti bugün de, yarın da, daha dinç ve daha kahredici mahiyette tecalli edecektir.

Eğer bir millet bütün millî hayatı boyunca, en çetin şartlar altında dahi, şerefsizliğe uğramamış, köle, uşak olmamışsa, gelecek tarihlere de leke bırakmayacaktır.

Eğer, bir milletin derin ve hür bir geçmişi varsa, ileri bakışta ve hayatın her hamlesinde onun oğulları ve kızları da babalarının ve annelerinin altın adını kirletmeyecektir.

Zira millî şeref, ölümleri göze alan büyük fedakârlıkların ve kahramanlıklarının mahsulüdür. Millî şerefini bozulmaz karakteriyle hayatın içinde ve tarihin örsünde böylece döven

Türk Milleti, onu muhafaza etmekte yılmınlığa uğramıyacaktır. Çünkü biz, millî şerefte; vatan, istiklâl, hürriyet, hâkimiyet... Gibi mukaddes tanıdığımız hayat şartlarını toplamış ve ifade etmiş bulunmaktayız.

Artık, göklerden ses alamyıyan insanlık, gözlerini yer yüzünde şerefle dalgalanan bayraklara çevirmiş, onlardan medet ummakta, onların gölgesine can atmaktadır. Bu bayraklardan şerefçe zengin olanı Türk'ünkidir. Bunda mubalâğa yoktur. Allâh doğruların yardımcısıdır, derler. Türk'ler, namuslu ve şerefli zayıfların, bu uğurda düşmüşlerin yardımcısı ve kurtarıcısıdır. Kahbe ve köpek yapılarından olduğu kadar, haris ve hodbin ahlâk düşüklüğünden de Türk nefret eder. Türk bilir ki millî şeref ve buna hizmetin kıymeti hiçbir baha ile ölçülemez.

Bugün Türk Ordusu, Türk Milleti tarihtekinden çok kudretli olarak hazırdır. Gözler ufukta, Kulaklar Çankaya'da.. Akbaşı kahramanın bir tek işareti, yalnız yurdu müdafaa etmek aşkımızın değil, insanlığı kurtarmak san'atımızın da neler yaratacağını, şerefli yaşamının ne demek olduğunu, dünyaya, bir daha gösterecektir.

Doğan Köymen

Mohaç

Bugün, ıslak bulutların arkasında gizlenen güneş, Osmanlı Ordusunun sırtındaki dağların gerisine devrilirken, yüzbinlerce ana oğullarını toprağın soğuk koynuna bırakacak, bir o kadar genç/kadın yollarını bekledikleri eşlerini ebediyen kaybedecek, bir o kadar çocuk da -belki de henüz tanımadıkları- babalarını bir daha göremeyeceklerdi.

Yüksek bir sırtın üzerinde bir heykel gibi duran Kanunî Süleyman, bir daha yuvasına dönemeyecek olan bu yüz binlere yaşlı gözlerle baktı. Ellerini kaldırarak (Yarabbi.. Sen bizi muzaffer et.. Kudret ve kuvvet senden.. İmdat ve himaye senden...) diye Tanrı'ya yalvardı. Ordu vecdiğinde çalkanıyor, süvariler son nefere kadar döğüşmek üzere yemin ediyorlardı.

Onaltıncı asrın birinci yarımında Avrupa mukadderatı, birbirine rakip iki büyük hükümdarın elinde bulunuyordu. Doğuda; Tuna boylarında, Macar ovalarında akıncılarının nal sesleri dinlenen genç Osmanlıların büyük hükümdarı Kanunî, batıda da; umum Almanyanın İmparatoru olup İspanya ve İtalyanın bir kısmıyla Fransa'nın şimal ve şarkında bazı araziye ve Avusturyanın tamamına sahip Büyük Roma - Germen İmparatoru

Halit Yalçın

Karlos (Beşinci Şarl - Charles Quint en büyük kuvvet ve kudreti taşıyorlardı Hristiyanlık âlemi; her geçen gün Avrupayı daha fazla tehdit eden Türk akıncılarını durdurabilecek yegâne hükümdar olarak Karlos'u görüyor, bütün ümidiyle, bütün varlığıyla ona güveniyordu.

Karlos da hristiyanlık âleminin kal-

binde bir kin alevi halinde yaşayan 1389 Kosova acısını çıkarmak, 1520 de kaybettikleri Rodos'un, 1521 de ellerinden çıkan Belgrad'ın kurtarılması imkânını kazanabilmek için doğuya doğru genişlemek istiyor, bu sebeple Eflâk ve Buğda'ı dairei nüfuzuna almağa uğraşıyordu.

Karlos Türkler aleyhindeki bu plânlarını tatbika çalışırken (II. Lâyoş'un oğlu olmadığı için kendisini Macar Tâhtına varis addeden) kardeşi Ferdinand da Avusturya Dü-

kası, Bohemya ve Macaristanın yarınki kralı sıfatıyla ilk mukavemeti temin için hazırlanıyordu.

Kardeşi Ferdinand'la beraber Karlos'ın, kendi adamlarından Rado'yu Eflâk'a (Bey) ilân etmeleri üzerine, Tuna hudut beylerinden Yahya paşa zade Mehmet Bey kumandasındaki akıncılar hemen harekete geçtiler. Eflâk'ı işgal,

Mohaç Türküsü

Bizdik o hücumun bütün aşkıyla kanatlı,
Bizdik o sabah ilk atılan safta yüz atlı.
Uçtuk Mohaç ufkunda görünmek hevesiyle,
Çanlandı o meşhur ova at kişnesiyle.
Fethin daha bir ülkeyi parlattığı gündü,
Biz uğruna can verdiğimiz yerde göründü.
Gül yüzlü bir afetti ki her busesi lâle;
Girdik zaferin koynuna, kandık o vizale.
Dünyaya veda ettik atıldık dolu dizgin;
Ez son koşumuzdur bu: asırlarca bilinsin.
Yer yer açılırken göğe, son def'a yarıştık;
Allaha giden yolda meleklerle karıştık.
Geçtik hepimiz dört nala cennet kapısından,
Gördük ebedî cethleri, bir anda yakından..
Bir bahçedeyiz şimdi şehitlerle beraber;
Bizler gibi ölmüş o yiğitlerle beraber.
Lâkin kalacak doğduğumuz toprağa bizden,
Şimşek gibi bir hâtura nal seslerimizden...

Yahya Kemal

Rado'yu idam ve Erdel Beyi Jean Zapolya'yı ric'ate mecbur ettiler.

Buna benzer hâdiselerin birbirini takip etmesi, iki hükümdarın kat'i olan çarpışmalarını yakınlaştırıyordu.

Nihayet, imperatorluk yüzünden iki rakip olan Karlos'la I. Fransoi'nın 24 Şubat 1525 de Pavye'de karşılaşmaları, mağlup ve esir düşen I. Fransoi'nın (Sadrâzam İbrahim Paşa'nın söylediğine nazaran) elçisi Jean Frangipani ile gönderdiği mektupla yardım yapılması için Kanunî Süleyman'a yalvarması üzerine Macaristan seferine karar verildi.

Avrupalıların (Muhteşem Süleyman) adımı verdikleri Kanunî, büyük bir ordunun başına geçerek 1526 senesinin 23 nisanında batıya doğru hareket etti.

**

Kanunî'nin kumandası altında Belgrad'dan hareket eden üçyüzbin kişilik Türk Ordusu, Drava nehri üzerine kurduğu 220 metre uzunluğundaki bir köprüden geçerek 28 Ağustos 1526 günü Mohaç ovasına vardı.

Büyük bir kısmı Alman, Macar, Çek, Leh, İtalyan ve İspanyol zırhlı süvarilerinden teşekkül etmiş olan Macar ordusu burada iki saf halinde yer almış bulunuyordu. Birinci saf Pierre Pérény ile Piskopos Paul Tomori'nin ve ikinci saf da Macar Kralı II. Lâyoş'un kumandası altında idi.

Zırhlı şovalyelerin ilk hücumları pek şiddetli olduğu için Osmanlı Ordusu bu muharebede mutat tertibini değiştirdi. (*)

Güneyinden Tuna nehri geçen ve bu civarı bataklık olan Mohaç ovasının doğu kısmı evvelce Macarlar tarafından tutulmuş olduğu için batı taraftaki te-

(*) Osmanlı Ordusu döğüş meydanında yerleşirken, Padişah, Yeniçerilerle ve topraklar merkezde, harp edilen küt'a askeri sağda, diğer küt'a askeri de solda yer alır. Onun için Mohaç'ta Rumeli askerinin sağ kanatta, Anadolu askerinin de sol kanatta yer alması lâzımgelirdi.

pelere yaslanan Osmanlı Ordusu üç saf halinde yer aldı. Ön sırada Sadrâzam İbrahim Paşa kumandasında Rumeli askeri, ikinci sırada Behram Paşa kumandasında Anadolu askeri, üçüncü sırada da Yeniçerileri, altı alay süvarisi ve üç yüz topu ile Padişah bulunuyordu.

Birbirlerine zincirle bağlanan toplar Yeniçerilerin önüne dizildi. Semendire Mutasarrıfı Bâli Bey kumandasında 4000 kişilik süvari kuvveti döğüş meydanının kuzeyinde, Bosna Beylerbeyi Hüsrev Bey kumandasındaki kendi askerlerinden ve Padişah'ın Sipahilerinden müteşekkil kuvvet de arkada ihtiyat olarak bırakıldılar.

**

29 Ağustos sabahı şafak sökerken Türk Ordusunun bütün hazırlıkları tamamlanmıştı. Bir gün evvel başlayan yağmur halâ devam ediyor, öğleye doğru çıkan fırtına şiddetini gittikçe artırıyordu.

Bugün, bu geniş ova üzerinde bir milyona yaklaşan iki büyük kuvvet çarpışacak ve Avrupa'nın bir buçuk, iki asırlık mukadderatı bugün burada çizilecekti.

Bugün, ıslak bulutların arkasında gizlenen güneş Osmanlı Ordusunun sırtındaki dağların gerisine devrilirken yüz binlerce ana, oğullarını toprağın soğuk koynuna bırakacak, bir o kadar genç kadın yollarını bekledikleri eşlerini ebediyen kaybedecek, bir o kadar çocuk da -belki de henüz tanımadıkları- babalarını bir daha göremeyeceklerdi.

Yüksek bir sırtın üzerinde bir heykel gibi duran Kanunî Süleyman, bir daha yuvasına dönemeyecek olan bu yüzbinlere yaşlı gözlerle baktı. Ellerini kaldırarak (Yarabbi.. Sen bizi muzaffer et.. Kudret ve kuvvet senden.. İmdat ve himaye senden...) diye Tanrı'ya yalvardı. Ordu vecdiğinde çalkanıyor, süvariler son nefere kadar döğüşmek üzere yemin ediyorlardı.

**

Hayatta insan ne (Kurt) ne de (Melek) olmalı. Nefret olmazsa muhabbet yaşamaz. Muhabbetin galip olsun fakat nefreti hiç ihmal etme. Hodgâm, enepere, riyakâr, haysiyetsiz, şarlatan insanlara kardeşin olsa kıymet verme. En iyi ve sevicecek insanlar en tabii olan kimselerdir. Güzidler tarafından sevmek istersen kararlı ve seciyeli ol. Yaşamak istiyorsan yaşatmağı bil. Yükselmek istiyorsan yükselenleri anla. Muvaffak olmak istiyorsan bir şey iste ve onda sebat et. Bedbinliğin, basiretkârlığın hududunu geçmesin. Nikbin ol, fakat ima sona bırak. İcap etmiyorsa hiç söyleme. İnsanlara çabuk itimat etme. Uzun müddet tecrübe ettiğin adamın kıymetini iyi bil. Senden sinnen ve fikren küçük olanlara karşı da ima müşfik ve âlicenap ol. Büyüklere karşı hürmetkâr ol, fakat zebun olma. Muhayyel olmayup ta mevcut olan ve olabilen saadet, bir şey sevmek ve çalışmaktır. Felâket; işsiz, kararsız, gayesiz geçen günlerdedir.

29. Haziran. 335

Matem günlerinde.

Mustafa Şekip

Döğüş başlamış, geniş Mohaç ovası bir cehenrem halini almıştı. Sert ve keskin kılıç darbelerile atlarından yuvarlanan şövalyelerin iniltileri, parçalanmış zırhlarının ince çelik seslerine karışıyor, Türk mızraklarının ucunda can veren şövalyelerin boş kalan atları bu kan ve ölüm meydanına daha korkunç bir manzara veriyordu.

Zaman da, döğüş kadar sert ve süratli ilerliyordu. Artık Türk Ordusunun, önceden hazırladığı plânı tatbik etmesi zamanı gelmişti. Sadrazam İbrahim Paşa'nın kumandasındaki Rumeli askeri, zırhlı süvariler karşısında âciz kalmış gibi döğüşe döğüşe güneye doğru çekmeğe başladı. Rumeli askeri ile yüzyüze vuruşan düşmana yandan çarparak onu biraz daha hırpalayan Anadolu askeri de sezdirmeden kuzeye çekiliverince, düşman kendini Türk topraklarının önünde buldu.

Geniş ovada derin ve korkunç akisler yaratan müthiş bir gürültü ile faaliyete geçen üçyüz topa hedef olan ve ani bir sarsıntıya uğrayan düşman şursuz olarak kudurmuş gibi her tarafa saldırıyor, fakat, kuvvetini milli kinden alan Türk kılıncının önünde eriyor, eriyordu...

İki saat devam eden bu çetin çarpışmanın sonunda Türk kılıncına bırakılan zafer meydanından, Muhteşem Süleyman, Avrupanın açılan kapılarını görüyor, 166 yıl Türk Bayrağının dalgalandığı (Budin-Bude) şehrinin yolunu seyrediyordu.

20 Eylül 1526 günü muzaffer kumandan Budin'de bulunuyordu.

Bugün Türk Tarihinde, yeni bir zaferle süslenmiş bir yaprak daha çevriliyordu...

Halit Yalçın

Bir Dâvâ

Yazan :
Abdullah Keşfi Aksakoğlu

köyde oturur Rüştü Mecit
Kahraman.

Dava : Şuf'a
Müddeabihin (dava olunan şeyin) kıymeti : 380 lira

VAKIA

1— Ben davacı Mehmet Demirtaş tapunun 8.11.938 gün ve 87 sayılı tasarruf senedi ile çavuşlar köyünde bulunan ve (taşlı tarla) namı ile maruf, hudutları adı geçen tapu senedinde yazılı tarlanın sekiz hissedede üç hissesine sahip ve mutasarrıfım.

Beyyine: Ekli tapu senedi.
(Tarih numarası yukarda yazılı)

2— Mezkûr tarlanın sekizde iki hissesine de çavuşlar köyünden Salih oğlu Mustafa Düzyol 7.10.938 tarih ve 68 sayılı tasarruf senedi ile hissedar bulunuyordu. Bu kerre Mustafa Düzyol kendi hissesini, bana herhangi kanunî bir teklif ve ihbarda bulunmaksızın 3.1.945 tarihinde 650 liraya davalı Mecit Kahramana satmıştır.

Beyyine : Bu cihet tapu sicil muhafızlığından sorulmakla anlaşılacaktır.

3— Satış hakikatta 380 liraya yapılmışsa da şuf'adan kaçınmak maksadile tapuya satış bedeli olarak 650 lira tescil ettirilmiştir.

Beyyine: Ekli listede isimleri yazılı şahitlerin şahadetî ve icabında yemin.

HUKUKİ SEBEBLER

1— Davalı Mecit Kahraman namına yapılan tescilin kanunen tanınan şuf'a hakkım sebeble iptali ve müdde-

Bu sayfalarda ele alınacak hukuki mevzuları, sayın okuyucularımıza, kaf dağındaki anka kuşundan bahseder gibi nazari ve mücerret bir ifade tarzı ile değil, bilâkis, açık ve herkesin kavrayabileceği bir dille anlatmağa çalışacağız. Maksadımız okuyucuya faydalı olmaktır. Halkın hukuk kültürüne birşey katmak isteniliyorsa başka türlü hareket hatalı olur. Mademki böyle:

İsminizin Mehmet Demirtaş, köyünüzün (Çavuşlar köyü) olduğunu kabul ediniz. Bu köyde bir tarlanız var ve Mustafa Düzyol tarlaya sizinle birlikte hissedardır. Günün birinde Mustafa Düzyol, kanunen mecbur olduğu halde, size haber vermeksizin hissesini Mecit Kahraman isminde birisine satıyor. Siz medenî kanuna göre şuf'a davası açmak hakkına sahipsiniz, fakat bir avukata baş vurmaya da niyetli bulunmuyorsunuz. Şu halde davanızı beraberce takip edelim. Bu işte sizinle birlihte hareket ettiğimizi farz ederken, gerek dava arzuhalinin nasıl yazılması icabettiğini ve gerekse şuf'a davasının mahiyetini ve geçirilecek duruşma safahatını yukarda söylediğimiz gibi hemen tamamen pratik, tatbiki bakımdan izaha çalışacağız. Şimdi bize verdiğiniz malûmata göre dava arzuhalinizi yazalım:

Ordu Asliye Hukuk Hâkimliğine

Davacı : 1 - Ordunun çavuşlar köyünden olup bu köyde oturur
Hasan oğlu Mehmet Demirtaş.

Davalı : 1 - Ordunun Gölköy kazasının
kozören köyünden ve o

abihin bedeli mukabilinde namıma tes-cili iktiza eder. M. K. 659. Zira satış keyfiyeti satıcı Mustafa tarafından ba-na bildirilmiş değildir, halbuki bildir-mesi icabederdi. M. K. 658-3.

2— Dava kanunen tayin olunan müddetin hitamından önce açılmış olup bu cihet satış tarihi ile dava ta-rihinin tetkikinden anlaşılacaktır. M. K. 658-4.

SON DİLEK

(Netice-i müddeaya veya fezleke-i müddeaya)

1— Şufa bedeli olan 380 lira (ve şayet hakiki satışın bu fiyata yapıldığını isbat edemezsem) 650 lira benden alınarak yukarıda tarih numaraları gös-terilen tapu senedinde yazılı hudutlar içindeki ve davalı namına müseccel gayri menkulün namına tescilini, muhakeme masarısının davalıya yükletil-mesini, işbu dava arzuhaline davalıya tebliğ olunarak on gün zarfında ce-vap vermeğe davet olunmasını talep ve istida eylerim.

Yüksek mahkemeniz işbu davayı rüyete, Hukuk Usulu Muhakemeleri kanununun 13 üncü maddesi mucibin-ce selâhiyettardır.

15. 1. 945

Onaltı kuruşluk pul
İmza

Diyeceksiniz ki; neden bu istida başka türlü değil de bu şekilde yani kısımlara ayrılarak, rakamlar konula-rak yazıldı, bir arzuhalcinin kâşî kâ-lemi de bunu böyle mi yazardı?

Bir arzuhalci bu istidayı nasıl ya-zardı orasını bilmem, fakat sevgili okuyucum, bu arzuhal kanuna uygun ve onun istediği şekildedir. Şufa da-vasını takipte acele etmezseniz size bu-nu bir kaç satırla anlatayım:

Hukuk usulü muhakemeleri kanu-numuzu açalım, araştıralım, 179 uncu maddeyi bulalım, bu madde aynen şö-yle diyor:

“Arzuhalde 115 inci maddenin 1-2 numarası ile 116 mnci maddede bildiri-lenlerden başka aşağıdaki kayıtlar bu-lunmak lâzımdır:

1— Müddeinin iddiasının müstenidi olan bilcümle vak'aların sıra numarası altında vazih hülâsaları,

2— Hukukî sebeplerin hülâsası,

3— Sureti muvazzahada iddia ve müdafaa,

4— Hasmin ne müddette cevap ve-rebileceği..”

İddiamız mademki (şufa hakkı) dır, bu hakkın mevcut olabilmesi için bah-se mevzu tarlada hissedar bulunmanız aynı gayri menkulde sizinle birlikte bir başkasının da hissesi olmak ve ni-hayet bu şahsın kendi hissesini size haber vermeden bir üçüncü kimseye satmış bulunması icabeder. Bunlar bi-rer vak'adır ve filhakika arzuhalde sıra numarası ile gösterilmiştir.

Ancak, bir vakı'anın mevcut oldu-ğunu göstermek kifayet etmez; o va-kı'anın davacı lehine kanun tarafından korunmuş olması iktiza eder. Eğer kanun, faraza, şuf'a hakkı diye bir hak tanımamış olsaydı şu yukarıda gösterdiğimiz vakı'aların vücudu her hangi mâvada bir hukukî kıymet ifa-de etmez, yani bir kimseye karşı bir hak iddiasına yetmezdi. Halbuki siz (şuf'a hakkım var) diyor ve bu hak-ka istinaden Mecit Kahraman üzerine yapılmış tescilin iptalini talep ediyor-sunuz. Bu talepte sizi haklı göstere-cek olan vasıta ve vesile kanundur, yani geniş manada kanunu da içine alan hukuktur. Şu halde iddianın müstenidi olan hukukî sebeplerin; ka-nun maddesinin de arzuhalde göste-rilmesi yine kanunun koyduğu bir mecburiyettir.

Vakı'aları sıraladınız, keza hukukî sebepleri de gösterdiniz, fakat bu, ne

Devamı sayfa 11 de

Bir Saz Şairi Âşık Muhibbî ile başbaşa

Onunla, bir kış günü, köy odasının mütevazî ocuğu başında tanışmıştık. Köylerini ziyarete gelen bu Halk Şa-irinin sazından destanlar, koşmalar, türküler dinlemek için, dışardaki kı-şın şiddetine rağmen, oda köylülerle dolmuştu.

Bizim Âşık Muhibbî, gâh sevdavi türküler söyliyerek yavuklularının aş-kıyla kalpleri tutuşan delikanlıları duy-gulandırıyor, gâh ölüm, hasret, gurbet nağmeleri tutturarak hicranzedeleri ağ-latıyor, gâh kahramanlık destanları okuyarak gönülleri haması duygularla coşturuyor, gâh talihin şumluğundan, feleğin kararsızlığından münbâhis de-yişler terennüm ederek talihsizleri ve feleğin sitemine uğrıyanları düşündü-rüyordu.

Geç vakte kadar sazının berrak ahengiyle köylülerin saf yüreklerini doldurmuştu.

Biraz sonra odada ikimiz kalmıştık. Başbaşa verdik. Taptuk dergâhında “medet,, diyerek inliyen Yunus Em-re'yi düşündük. Sahralarda, başına kuşlar yuva kurarak, Leylâ.. Leylâ!.. diye dolaşan Mecnun'u, binbir me-şakkatten sonra kavuştuğu Aslı'nın yashna emreden yanan Kerem'i, Şi-rin'in sevgisinden aldığı hızla kayalar delen Ferhat'ı hatırladık.

Sevgilisinin sunduğu şarabın bir benzerini aramak için, meyhane mey-hane dolaşan Dertli'yi, muhabbet iğne-siyle dikilen dikişin kıyamete kadar sökülmiyeceğinden, ebrîşimden nazik zannettiği yârinin polât gibi bükülme-diğinden yana yana şikâyet eden Sey-ranî'yi, dağların biabir güzelliğini ruh-

lara akıtan Âşık Hasan'ı, yurdundaki eski çağların değiştiğini görerek ma-ziyi tahassürle anan Bayburtlu Zihni'yi, Cânânına “Kulun Emrah'ı satar mı-sın?,, diye sorduğu vakit “Yok yok,, cevabını alan Erzurumlu Emrah'ı, dos-tuna “üstümüzde çayır çimen bitme-den bir dem sürelim,, diyerek yalvaran Karacaoğlan'ı,

“Hakkımızda devlet etmiş fermanı,
Ferman Padişahın, dağlar bizindir. „

diye hür ruhunun coşkunluğu karşı-sında padişahın fermanını hiçe sayan Dödalıoğlu'nu ve en sonra Çamlıbel arslanı Köroğlu'nu andık.

Dışarda fırtına gittikçe şiddet kes-bediyor, Âşık Muhibbî pencereden dışarıyı seyrediyordu. Fırtınanın kor-kunç ışıklarıyla aç kurtların ulumaları tüylerimizi ürperti-yordu. Sazını eline aldı. Dumanlı dağlara ve kardan gö-rünmiyen sıla yollarına bir baktı. Al-lah'a yalvarmaktan başka çare yoktu.

Medet kıl rabbena hidayet senden,
Varılmaz sılaya yollar, kış şedit!
Dağlar taşlar görünmüyor dumandan,
Aşılmaz başından beller, kış şedit!..

Diz boyu karla kapanan yolların ötesindeki sevgilisini düşündü. Dostun-dan ve dost illerinden ona “peyâmı yâri getiren seba,, boğuk miltillerle ağ-lıyor. Cânândan bir haber getirip götüren yok. Bir taraftan kışın bu şiddetli anında gurbet illerinde peri-şanlık, diğer taraftan “Hasreti Cânân,, hangi gönül buna tahammül eder?..

Kış böyle giderse halimiz yaman,
Galiba şiddetli zuhuru zaman ,
Yoktur nazlı yâre bir varıp gelen,
Bağlandı sağ ile sollar, kış şedit!..

Ordu

M. S. Karaca

Havzanlı'dan

Taflandağlı'ya

Sesin yükselince sevdiğim yerden ,
 Düştü yüreğime nar Taflandağlı.
 Tutuştu bu âşık yine ciğerden ,
 Sazında ne füsün var Taflandağlı ?
 Silam gurbet oldu , gurbetse sıla ,
 Bahtımız konuyor bak , daldan dala ,
 Hasrete mezarda verilir mola ,
 Sılada can vermek ar Taflandağlı ..
 Mihmansız kahr mı bu mutlu dergâh ?
 Bir feryat sönerse , yükselir bir ah .
 Neden bize cevap vermiyor Allah ?
 Çekilmez artık bu bar Taflandağlı .
 Gerçek cânan elbet canını özler ,
 Mihnetle tutuşur , yolunu gözler ,
 Dillensin sazında matemli sözler ,
 Tel diye gönlünü sar Taflandağlı .
 Kanadımız yok ki burdan uçalım ,
 Şu belleri bilmem nasıl geçelim ?
 Bir az da Konya'dan söz mü açalım ,
 Olmamış baht ona yar Taflandağlı .
 Takkeli sislendi , hicranlı Meram ,
 Havzan'da ilkbahar etmiyor hırâm ,
 Sabah tüllenmiyor , ses vermez akşam ,
 Sardı dört bucağı kar Taflandağlı .
 Pir otağı bomboş erenler uçmuş ,
 Sevgi bağından gül derenler uçmuş ,
 Allaha gönlünü verenler uçmuş ,
 Sarmış bu gülşeni har Taflandağlı .
 Ulu Mevlânâ'nın nayından ses yok ,
 Hüzün gönüllerde bir zehirli ok ,
 Şem'i'nin saziyle inlemez ufuk ,
 Bu iller âşığa dar Taflandağlı .
 Âşıklar diyarı illerde gezdim ,
 Yunus'un tozduğu yollarda gezdim ,
 Kerem'in yandığı bellerde gezdim ,
 Kalmamış o ahla zar Taflandağlı .
 Âşık şen Ordu'ya coşup varıyor .
 Dindi hasret yeli , kaşup varıyor ,
 Dağ, taş dinlemeyip aşıp varıyor ,
 Orda ahına ses var Taflandağlı .

Konya : Murad Sükûti Karaca

Araştırmalar:

Danışment Oğulları

ve

Kayseri'de Danışmentlere ait eserler

Yazan :

Mustafa Turna

Ö N S Ö Z

Tarihî durumları iyice tetkik edilmiyen, işlenmemiş bir mevzu üzerinde fazla söz söylemek mümkün olmamakla beraber, elde mevcut eserlerden istifade ederek hazırlanmış olan bu etüdün kâfi derecede bizi tatmin ettiğine inanmıyoruz. Bununla beraber, ilerde çalışacak olanlara bir esas verebilmek için noksan olan bu tetkikimizi neşre karar verdik. Her şeyden evvel şunu söylemek isterim ki; bu mevzuun ciddi bir şekilde işlenmesi için, Rum, Ermeni, Arap ve Acem kaynaklarından tam mânâsile istifade etmek zarureti vardır. Onun için kısa bir zamanda hazırlanan tetkikimizin noksan kalacağı tabiidir.

Bugün için, değil Anadolu'da kurulan küçük feodal beyliklerin tarihi durumunu incelemek şöyle dursun, henüz büyük "Selçuk İmparatorluğu", hatta onunla ilgili olan "Anadolu Selçuk Devleti", hakkında bile ciddi bir tetkik yapılmış değildir. Tarih tetkikleri ile uğraşacak genç münevverlerimizin bu noktayı nazarı itibara alarak, fırsat buldukça bu gibi mevzuları incelemelerini candan temenni ediyoruz.

Danışment Oğullarının tarihi, şunu kabul etmek lâzımdır ki, Selçuk tarihi ve Anadolu tarihi ile yakından ilgilidir. Onun için Selçuk tarihi üzerine yazılmış olan eserler bu mevzua da yakından temas etmekte olduğundan, aynı eserler "Danışment tarihini", de oldukça aydınlatabilir.

Bu vesile ile tetkike başlamış olduğum bu mevzu, ilerde bana daha iyi çalışmak için oldukça cesaret vermiştir.

Etüdümü hazırlarken bana, gerek kitap hususunda, gerekse elinde mevcut kitabeleri vermek suretile kıymetli yardım'arını esirgemiyen, Kayseri "Arkeoloji ve Etnoloji müzesi", Müdürü Halit Doral'a teşekkür ederim.

Danışmendiler, bu tetkikimizde görüleceği gibi, Anadolu'ya ilk Selçuk istilâsi başlarken gelmiş, Malazgirt muharebesinden sonra merkezi Sivas olmak üzere bir devlet kurmuşlardır. Bunlar da, Anadolu'da kurulan Artuklar, Saltuklar, Mengüçler gibi, bir küçük selçuk feodalitesidir.

Tarihî hadiseleri tetkik ederek ondan netice çıkarmak, ilmi görüş ve düşünüş noktasından çok güçtür. Bu hususta Belçika'lı meşhur tarihçi "Henri Pirenne", nin bir sözünü zikretmeden geçemeyeceğim.

"Bir sahifelik bir tetkik için bir yıl kâfi değildir. Daha büyük tetkikler için insan ömrünün kifayet etmeyeceği tabiidir."

Biz, burada ciddi bir tetkik yapmaktan ziyade toplu bir malûmat vermiş oluyoruz. Onun için sayın okuyucularımızın mazur görmelerini rica edeceğim.

1— Danışmendiler mevzuu üzerinde yazılan eserler :

Tarihî bir mevzu tetkik edilirken, bu

mevzu dair yazılmış olan eserlerin dahil ve harici tenkitlerinin yapılması lâzımdır. Eserlerin önemi ve mahiyeti esaslı şekilde tebarüz ettirilmedikçe, tarihi vakayin ciddî şekilde tetkik edilmesine imkân yoktur. Bunun için kaynak olarak ele alınan eserler, evvelâ tarih sırasına göre - ya aşağıdan yukarı veya yukardan aşağı sıralanarak - eserlerin kıymeti ve verilen malûmatın sıhat derecesi tesbit edildikten sonra, mühim olaylar arasındaki münasebetler tesbit edilerek, bunlardan müspet neticeler elde edilmeğe çalışılır.

Biz, vaktimizin müsaadesizliği ve bulunduğumuz yerlerde bir çok eserlerin bulunmaması yüzünden bu ilmi etüdü, lüzumu kadar derinleştiremedik. İlerde fırsat buldukça etüdümüzü ikmâl etmeğe ve tetkiklerimizi derinleştirmeye çalışacağız. Şimdilik bu mevzu üzerinde yazılan eserleri hülâsaten kaydetmekle iktifa edeceğiz.

Danışmendiler hakkında, yazılan eserler içinde genel olarak malumat veren en ciddî tetkik, sayın Pr. İsmail Hakkı Uzunçarşılı ile Rıdvan Nafizin birlikte çıkarmış oldukları "Sivas Şehri," adındaki eserdir.

Bundan sonra Türk Tarihinin nüvizmatik sahasında kıymetli eserler veren ve birçok tarihi eserler neşreden rahmetli Halil Ethem'in yazmış olduğu "Kayseri Şehri," adındaki eseri gelir.

Bunların haricinde, "İslâm Ansiklopedisi, Kamus - Al - Âlam," ve buna benzer ansiklopedik eserlerde de malumat vardır.

Sıraladığımız bu mühim kitaplardan başka, iyi bir tetkik yapabilmek için aşağıda Türkçe, Farsça, Arapça ve diğer dillerde yazılmış olan, işaret ettiğimiz eserlerden de istifade etmek zarureti vardır.

A—Türkçe eserler : (1)

Tarih encümeni mecmuaları, Hayrullah Efendi Tarihi, Kâtip Çelebi'nin Cihan-

nüma'sı, İbni Batuta Seyyahatnamesi, Necip Asım, Mehmet Arif'in Osmanlı Tarihi, Münecimbaşı'nın Cami - Al - Düvel'i, Sait Paşa'nın Mir'at - Al - İber'i, Şemdani zade Süleyman efendinin Meri - Al - ttevarih'i. Deginyi'nin Türk Tarihi Tercemesi, Âli efendinin Künh - Al - Ahbar'ı, Sadettin efendinin Taç - Al - ttevarih'i, Sivas Vilâyeti Salnameleri, Şarl Teksiye'nin Küçük Asya'sı, Âli efendinin Merkat - Al - Cihadı, Türkçe Selçukname, Raif Mahmut efendinin Coğrafyası, İsmail Hakkı Uzunçarşılı'nın kitabeleri, Aşık paşazade tarihi, Sicilli Osmanî, B—Arapça eserler :

Mesalik - Al - Absar, İbni Haldun tarihi, Kâtip Çelebi'nin Fazolekesi, Takvim - Al - Buldan, Tarihi Ebülfeda, Subh - Al - Aşa, Timurname.

C—Farsça eserler :

Aksarayinin Selçuknamesi, İbni Bî'nin Selçuknamesi (2), Şeref - Al - Din Yazdi - Timurname, Mirhand - Habib - Al - Siyer, Handmir - Ravzat - Al - Safa, Hamdullah Müstevfi - Nüzhet - Al - Kulup, Aziz Esterabadi - Bezm - ü - Rezm.

D—Yabancı dilde yazılan diğer eserler :

Luba - Küçük Asya, Büyük Ansiklopedi, Van Berhem - Sivas ve Divriki, Döloryo - Matiyo Vakayinamesi, Şalandon - Komnenler tarihi, Rahib Greguvar Vakayinamesi, Süryani Mişel Vakayinamesi (3), Mareşal Moltke'nin Mektupları, Minio - Osmanlı Tarihi, Molettebran - Küçük Asya.

Bunlar ele gelen mühim kitaplardır, yazılmak icabettiği takdirde bibliyografiyi daha ziyade zenginleştirmek mümkündür. Bu eserlerin haricinde kalan mühim vesikalardan, salnamelerden, kitabelerden de kaynak olarak istifade mümkündür.

(1) Bu Bibliyografik malûmata "Sivas Şehri," adındaki eser esas tutulmuştur.

(2) Bu eser 1941 yılında, N. Gençosman, F. N. Uzluk tarafından dilimi e çevrildi.

(3) Vakayinamenin bir kısmı Türklük dergisinde İ. H. Danışment tarafından Türkçe olarak neşredildi.

2—Anadoluda Selçuk Fâtuhâtı ve Anadolunun fethi :

Anadoluya çok eski zamandanberi bir çok Türk kabileleri gelerek yerleşmiştir. Bu beldenin Yunan ve Roma fâtuhâtından evvel de tarihi bakımdan zengin ve verimli bir ülke olduğunu biliyoruz. Milâttan asırlarca evvel, sıra ile Hititlerin, Firiklerin, Lidyalıların, garp yöresinde İyonların büyük medeniyetler meydana gatirdikleri de malumumuzdur.

Oğuz istilâsı başlamadan önce, Özler, Peçenekler (1), Hazerler gibi birçok Türk kavimleri Anadoluya yerleşmiş ve Bizans İmparatorluğu hizmetine girerek çalışmış, fakat tanassur ederek onların

1) Aktes Nimet Kurat'ın Peçenek tarihine müracaat.

Bir Dâvâ

—Altıncı sayfanın devamı:—

istediğinizi açık ve sarîh bir surette bildirmiş olmanız demek değildir. Tekrarı bile mucip olsa bunu da kanunun ibaresi veçhile (sureti muvazzahada) göstermeniz gerektir ki; arzuhalde bu cihet dahi ihmal olunmamıştır.

Madde metnindeki dördüncü şık hasmın davaya ne müddette cevap vereceği keyfiyetidir. Yine Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 195 inci maddesine göre esasa cevap verme müddeti "dava arzuhalini tebliğ tarihinden itibaren on gün," olup aynı maddede "veya hâkim tarafından tayin edilen müddet içinde," cevap verilmesi icabettiği yazılı bulunmasına göre, mezkûr on günlük müddeti hâkimin artırıp eksiltmekte muhtar olduğu da anlaşılır. Filvaki 182 inci maddede hâkimin müstacel hallerde cevap verme müddetini azaltma hususundaki salâhiyeti sarahatle tanınmıştır. Tabii hâkim bu yoldaki takdir hakkını kullanırken mevsimi, mesafeyi, davanın mahiyetini .. nazarı itibara alacaktır.

arasında eriyip gitmişlerdir. Onun için bu muhacereti türkleşme için bir başlangıç kabul edemeyiz.

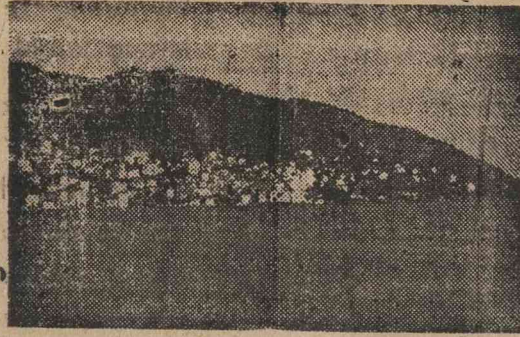
Ciddî şekilde Anadolu'nun Türkleşmesi, Büyük Selçuk istilâsı ve Oğuzların gelmesi ile başlar. Fakat bugünkü Türkiyenin şark hudutları Araplar, bilhassa Abbasiler devrinde zaptedilerek Kilikyaya kadar uzanan sahalalarda bir Sugur Amillîği kurulmuş ve yine Abbasiler devrinde Fergana, İspicâp taraflarından toplanarak getirilen bir takım Türk aşiretleri, Anazarba, Adana, Maraş, Malatya bölgelerine yerleştirilmiştir.

Mustafa Turna

Devamı gelecek sayımızda

İşin ancak meslek erbabını alâkadar eden teferruatından sarfı nazar, arzuhalde cevap verme müddetinin de tayin olunmuş bulunması kanunî bir zarurettir. Bu müddetin gösterilmemiş olması veya diğer şıkların unutulmuş, noksan veya kifayetsiz bırakılmış bulunması kanaatımızca arzuhalin kabul olunmamasını icabettirmez; yeter ki arzuhalde ne istenildiği anlaşılabilir. Yalnız, arzuhal bir evin temeli gibidir; dava âdeta ona istinat eder. Arzuhal ne derece kanuna uygun, sarîh ve kanaat verici yazılmışsa mahkemenin tetkik ve tahkik işi o nisbette kolaylaşır, basitleşir ve böylece iş sahibi de çok daha az yorulmuş olur. Arzuhalin ehemmiyeti üzerinde ne kadar durulsa azdır. Fakat burada bu kadarcık bir işaretle iktifa etmek münasip olur. (Gelecek defaya arzuhalimizin diğer hususları incelenecek ve şuf'a davasının takip ve izahına geçilecektir.

Abdullah Keşfi Aksakoğlu

Boztepe

Sadri Us'a

Garbe nazar kılan o mağrur başın ,
Türk'ün iğilmiyen başına benzer !
Bağrına bastığın en küçük taşın ,
İlâhî bir vatan taşına benzer !..

Bilmem ne söylersin Karadenize ,
Hürmetle gelmişsin uğrunda dize ,
Yoksa vurgun musun bu mavi kıza ?
O kız ki Aşl'nın eşine benzer !..

Çevrende dilruba bir güzellik var ,
Leylâ haymesini burda mı kurar ?
Derinden köpürüp coşan pınarlar ,
Mecnun'un gözünün yaşına benzer !..

İşittim senin de bir Tifl'n varmış ,
Kuytu yerlerinde Fitnat ağlarmış ,
Âşıkların sana hep dert yanarmış ,
Yeşil göğsün sabır taşına benzer !..

Gönülden derdimi açayım bırak !
Zümrüt bellerinden geçeyim bırak !
Dumanlı zirvendene uçayım bırak !
Havzanlı bir gurbet kuşuna benzer !..

Cem Havzanlı

Terbiye:

İmtihan meselesi

Halil Gürpınar

İlköğretim Müfettişi

Dikkat edilirse öğrenci, öğretmen ve velileri en çok meşgul eden meselelerden birisi de imtihanlardır. Okuldan dağılan öğrencilerin sokakta, parkta konuştukları konuların çoğunu bu mesele teşkil eder. Öğrenciler imtihan sorularını ve muvaffak olabilmek için meşru, gayrimeşru muvaffak olma şekillerini düşünür ve ararlar.

İmtihan neticesinde birçok dedikodular da başlar. Çok kere öğrenci, ebeveyn kabahatı okul ve öğretmene; öğretmen ve okul idaresi de bu kabahatı çocuk, ebeveyn ve muhite yüklemektedir.

Bu konuyu esaslı şekilde incelersek; eğitim ve öğretim sisteminde, okul ve öğretmende, ebeveyn ve öğrencide az çok derece derece bir takım kusurlar görebiliriz. Yalnız bu işlerde en az kabahatı olan öğrenci olduğu halde en çok zarar gören de odur. Bu durum bizi adalet bakımından düşündürmelidir. Çünkü inzibat ve otoritenin en mühim unsuru adalettir. Yine imtihanlarda muvaffak olmayıp da hayatta pek alâ muvaffak olanların durumu da bizi düşündürmelidir. Çocuğun hakikaten muvaffak olup olmadığını tayin etmek en mühim bir mesele olarak karşımıza çıkmaktadır. Eğer bizim seçim usüllerimiz doğru ise ve öğrenci muvaffak olamamışsa bunda da bir takım sebepler ve âmiller olacağı tabiidir. Bozuk olmanın bir tohum normal şartlar içinde, normal olarak yetişir. Tabiatıta mükemmel nadir olduğundan hiç bir şeyin yüzdeyüz iyi olması beklenemez. Tohumda da öğrencilerde de %5-10 inkişafa müsait olmanın vardır. Fakat her halde yarısından çoğu

inkişafa müsaittir. Bu ekseriyetin inkişaf edemeyişi halinde bizim inkişaf şartlarımız noksan demektir. Bu eksiklikler ne olabilir?

1— Öğretilmek istenen işlerin iyice öğrenilebilmesi için yeter derecede ders araçları bulunamaması ve bu yüzden konuların iyi anlaşılıp kavranmaması.

2— Sınıfların normalin çok üstünde kalabalık olmasından dolayı öğretmenin her çocuğun hususiyetine yer verememesi ve her çocukla meşgul olmaya imkân bulamaması.

3— Vermek istediğimiz bilgi çocuk psikolojisine uygun değildir. Çocukta öğrenmeye karşı istek ve arzusu uyanırmaz.

4— Çocuğun ailesi kalabalık ve fakirdir. Evde çalışmaya hiç bir suretle imkân bulamaz.

5— Çocuğun ailesi fazla zengin aynı zamanda da zevk ve safaya çok düşkündür. İlgisiz ve baskısız kalan çocuk "en az çalışma", prensipine göre hareket ederek derslerine çalışmaz olur.

6— Çocuğun fizikî veya ruhî bir kusuru olabilir. Fazla zafiyet, hassasiyet, asabiyet, uykusuzluk ilâh. gibi bunlar da başarı üzerine tesir ederler.

Hasılı: Çocuğun içtimâî, ailevî ve hususî vasıfları ile okulun ve öğretmenin öğretme şartları, muhitteki iyi adam telâkkileri çocuğun yetiştirilmesi hususunda mühim âmillerdir. Okul idareleri öğretmenler ve aileler bunları bilirler de ona göre hareket ederlerse, öğrencilere yapılagelmekte olan haksızlıklar azalır.

Halil Gürpınar

Seçme Şiirler:

(İTRİ)

Büyük İtri'ye eskiler derler
Bizim öz musikimizin piri.
Okadar halkı sevk edüp yer yer,
O şafak vaktinin cihangiri;
Nice bayramların, sabah erken,
Göğü top sesleri ile gürlerken,
Söylemiş saltanatlı Tekbiri.

Tâ Budin'den Irak'a, Mısra kadar
Fethedilmiş uzak diyarlardan;
Vatan üstünde hür esen rüzgâr,
Ses götürmüş bütün baharlardan.
O deha öyle toplamış ki bizi,
Yedi yüz yıl süren hikâyemizi,
Dinlemiş ihtiyar çınarlardan.

Musikisinde bir taraftan din,
Bir taraftan bütün hayat akmış.
Her taraftan boğaz, o şehrayin,
Mavi Tuncayla gür Fırat akmış.
Nice seslerle gök ve yerlerimiz,
Hüznümüz, şevkimiz, zaferlerimiz
Bize benzer o kâinat akmış.

Dinledim çok zaman (Nevakâr) ı ;
Bir terennüm ki hem geniş hem şûh.
Dağılırken nevanın esrarı,
Başlıyor şark ufuklarında vuzûh.
Mestolup sözlerinde her heceden
Yola düşmüş birer birer geceden,
Yürüyor ferre elli milyon ruh.

Kıskanup gizlemiş kaza ve kader
Belki binden ziyade bestesini.
Bize mirası kaldı yirmi eser;
(Nât) ıdır en mehibi, en derini.
Vakıa ney, kudüm gelince dile,
Hızlanan mevlevî (semâ) iyle
Yedi kat arşe çıkmış (âyin) i .

O ki bir ihtişamlı dünyaya
Ses ve tel kudretiyle hâkimdi ,
Adeta benziyor muammaya
Ülemamız da bilmiyor kimdi .
O eserler bu gün define midir?
Ebediyette bir hazine midir ?
Bir bilen var mı, neredeler şimdi ?...

Öyle bir musikiyi örten ölüm,
Bir teselli bırakmaz insanda.
Muhtemel görmüyor henüz gönlüm
Çok saatlar geçince hicranda.
Düşülür bir hayâle zevk alınır;
Belki halâ o besteler çalınır ,
Gemiler geçmiyen bir unumanda .

Yahya Kemâl Beyath

Badema bu sahifelerimizde bir seçme şiir bulacaksınız.

Ziraat:

Tarlalarımızın gübrenmesinde Yeşil gübrenin ehemmiyeti

Yazan :
Ziya Ekinci

Mıntakamızda yıllık nebatların ekimine ayrılan tarlalar senelerce gübre verilmeden ekilmektedirler. Bu yüzden topraklarımızın verim kabiliyetleri çok noksanlaşmıştır. Yıllarca gübrenmeden ziraat edilen topraklar iyi tohum kullanılmış ve işlenmelerine çok dikkat gösterilmiş olsa dahi yine istenilen derecede mahsul vermezler. Bunun sebebi toprakta nebatın büyümesine yarıyan besleyici maddelerin yeter derecede bulunmamasıdır.

Toprağın noksan olan besleyici maddelerinin tamamlanması ya gübre vermek veya tarlayı dinlendirmek suretile mümkündür. Bizde arazi çok dar olduğundan tarlaların dinlendirilmesine imkân yoktur. Onun için bizim gibi arazisi dar olan yerlerde zayıflayan (hamazlıyan) tarlaların kuvvetlenmesi ancak tarlaya gübre vermekle kabil olabilir.

Vilâyetimizin bilhassa sahil mintakası köylerinde müsait mer'a ve çayır bulunmadığından fazla hayvan beslenemekte ve mevcut hayvanların bir çoğu da yazın dört beş ay otlatılmak üzere yaylalara gönderildiğinden bunlardan pek az gübre alınabilmektedir. Bu yüzden ziraat edilen tarlalara uzun müddet gübre verilememektedir.

Çiftlik gübresi dediğimiz hayvan gübresinin az bulunduğu yerlerde tarlaların gübrenmesi ya köylülerimizin "Avrupa kemresi" dedikleri kimyevi gübre veyahut da yeşil gübre ile gübrenir. Avrupa gübresi hem pahalı ve hem de bugün için temini mümkün

değildir. Bizim için halihazır en iyisi yeşil gübre kullanmaktır.

Yeşil gübre; tarlaya fazla dal ve yaprak yapan nebatlardan birini ekip çiçek açma zamanında bunları toprağa gömerek çürütmek suretile elde edilir. Bu hususta en çok kullanılan nebat çeşitleri Bakla, Bezelye, Fiğ, Taşyoncası, Soya ve Kürül gibi daha ziyade bakliye fasilesine mensup nebatlardır. Mıntakamız için en iyi yeşil gübre nebatı kürüldür. Çiftçilerimizin hemen hepsi bu nebatı tanır ve usulü ziraatını da çok iyi bilirler.

Kürül ile yeşil gübre yapmak için, ilk günde (Eylül sonu Ekim haftası) mısır kalkar kalkmaz gübrenmesi istenen tarlaya derhal tohum ekilir. Yalnız tohumu çok sık atmak lâzımdır. Tohum seyrek atılırsa gübrelemenin faydası azalır. Çünkü bunda mat-lup olan toprağa fazla dal yaprak gömmektir. Onun için yeşil gübre yapmak maksadile ekilecek tohumu ziraat yapmak maksadile yapılan ekime nazaran bir misli fazla atmalıdır.

Mıntakamızda güzün erken ekilen kürüller yılın göre mart ortalarında veya mart sonlarında çiçek açmaktadırlar. Kürüller yarından fazla çiçek açtikları zaman bunları biçerek toprağın yüzüne serdikten sonra veyahut da biçmiyerek kökü toprakta olduğu halde sapanla, belle veya kazma ile toprağa gömmeli ve çürüdükten sonra üzerine ekimi yapılmalıdır.

Ziya Ekinci

Devamı gelecek sayınızda

Evimiz Dil - Edebiyat şubesi tarafından her ayın (19) unda çıkarılır.

Yazı ve abone işleri için,
Dil ve Edebiyat Şubesi Başkanı
Sadri Us'a müracaat edilmelidir.

Sayısı 20
Yıllığı 240 kuruştur.

Adres: Ordu Mecmuası - Ordu

Halkevleri Dergileri

Ankara	Ülkü	Gazi Antep	Başpınar
Adana	Görüşler	Hatay	Hatay
Afyon	Taşpınar	İzmir	Fikirler
Antalya	Türk Akdeniz	İstanbul	İstanbul
Balıkesir	Kaynak	Isparta	Ün
Bursa	Uludağ	Kayseri	Erciyaş
Çorum	Çorumlu	Konya	Konya
Denizli	İnanç	Manisa	Gediz
Diyarbakır	Karacadağ	Ordu	Ordu
Eskişehir	Halkevi	Samsun	19 Mayıs
Erzurum	Erzurum	Trabzon	İnan
Giresun	Aksu	Zonguldak	Kara Elmas

20 Kuruş

MAHMUT ŞAKIROĞLU'DAN
ALINDI

Vilâyet Matbaası—Ordu